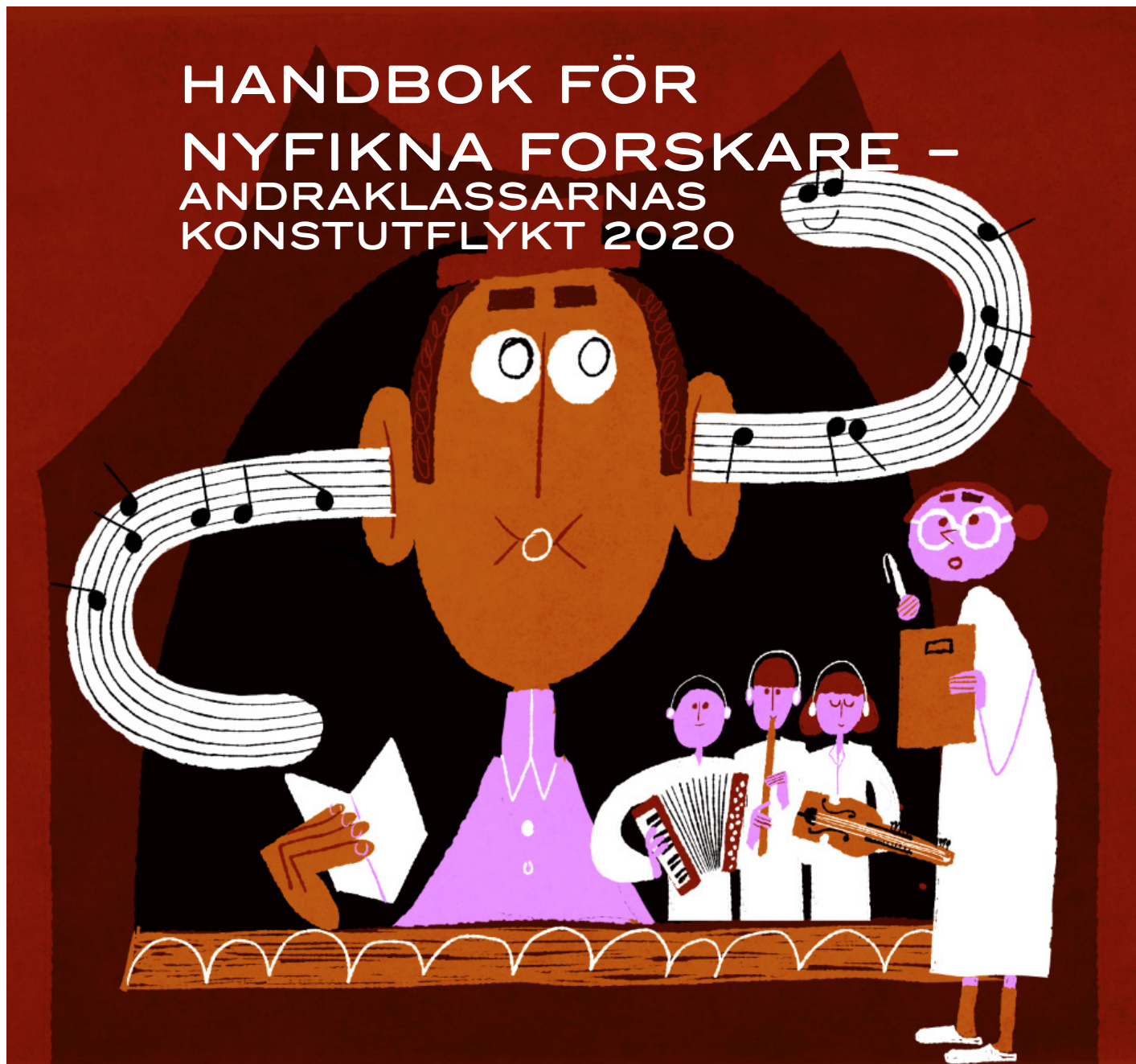

HANDBOK FÖR NYFIKNA FORSKARE – ANDRAKLASSARNAS KONSTUTFLYKT 2020

Sammanställd av:

Amanda Manner, Museet för nutidskonst Kiasma
Aura Nurmi, poet
Annika Kukkonen, Helsingfors stadsorkester
Elisa Seppänen, musikfostrare
Teppo Manninen, Sektor för fostran och utbildning
Panu Keskinen, Sektor för fostran och utbildning
Bild: **Sanna Mander**

Innehåll

Förord s.3
Andraklassarnas konstutflykt 2020 s.4
Kiasmas konstverkstad s.5
Konsert med Helsingfors stadsorkester s.6
Vi funderar tillsammans s.7
Fördjupande uppgifter s.8
Hälsningar från konstnärerna s.10
Kontaktuppgifter och länkar till mera information

Förord

Hösten 2020 arrangerar Helsingfors festspel Andraklassarnas konstutflykt tillsammans med Sektorn för fostran och utbildning, Museet för nutidskonst Kiasma, Helsingfors stadsorkester och Musikhuset. Till evenemanget, som redan blivit en tradition, bjuds andraklassarna från alla skolor i Helsingfors stad tillsammans med sina lärare.

Konstutflyktens syfte är att öppna nya dörrar till konst och kultur samt erbjuda en jämlik möjlighet till en konstupplevelse för alla andraklassare i Helsingfors och deras lärare. Konstverkstaden och konserten bildar en pedagogisk helhet tillsammans med de förberedelser och den sammanställning som sker i klassen under ledning av den egna läraren.

Konstutflyktens första del, Kiasmas konstverkstad ordnas i höst som fjärrversion, i klassrummet via Teams. Däremot ordnas konserten förhoppningsvis i Musikhuset i november. Vi informerar om eventuella förändringar via adressen helsinkifestival.fi/taideretki samt direkt till skolorna.

Detta material fungerar som en handbok under Andraklassarnas konstutflykt. Handboken innehåller uppgifter som även fungerar som självständiga stigar mot en mer holistisk konstupplevelse och uppmuntrar att gemensamt utforska uppfattningar om konstens spännvidd i deltagarnas egna liv. Uppgifterna har sammanställts av professionella aktörer inom konst och fostran. Vi önskar er hjärtligt välkomna med på en upplevelserik konstutflykt!

Andraklassarnas konstutflykt är uppbyggd såhär:

Förberedelser

- Bekanta er med materialet i Handbok för nyfikna forskare och tillämpa det i den egna klassen.

Konstverkstad

- Kiasmas guide besöker klassrummet via fjärrkontakt, i Teams.
- Frivilligt museibesök på Kiasma (gratis). Bekanta dig med museet på förhand: <https://kiasma.fi/sv/utställningar/barnens-kiasma/>

Konsert

- Konserten Sufflörens aria med Helsingfors stadsorkester.

Sammanställning

- Genomgång av konsertupplevelsen i den egna klassen tillsammans med läraren.
- Utgående från materialet som samlats in vid verkstäderna förverkligar poeten Aura Nurmi ett gemensamt konstverk. Verket avslutar utflykten och publiceras som videohälsning i december 2020.

Målsättningarna för Andraklassarnas konstutflykt

Konstutflykten är en tvärkonstnärlig upplevelse, där man utforskar både ljud, ord och betydelser. Målet med Kiasmas konstverkstad är att hitta olika ord för känslor och egna erfarenheter, förundras över associationerna som uppstår via dem och tillsammans med alla deltagare skapa en installation, en ordmatta som utgör poeten Aura Nurmis material då hon skapar ett gemensamt konstverk.

Kiasmas konstverkstad kombineras med Helsingfors stadsorkesters konsert via den forskargestalt som medverkar vid verkstäderna och vars kolleger eleverna och läraren blir. Tillsammans utforskar vi konsten, såväl vid verkstaden som vid konserten.

Kiasmas konstverkstad

Klassrummet förvandlas på ett ögonblick till ett forskningslaboratorium. I detta laboratorium utforskar vi ljud, konst och olika fenomen samt har det roligt. En forskargestalt handleder verksamheten i forskningslaboratoriet, hens kollega träffar ni också vid konserten Sufflörens aria i november.

Vid konstverkstaden skapas en gemensam text-installation, som sammanställs av elever och lärare på pappersark. Deltagarna skriver enskilda ord, som i slutet av verkstaden kombineras och bildar en visuellt praktfull ordmatta. Arbetet sker i små grupper.

Textinstallationen speglar världen andraklassarna lever i, språket de använder och teman de upplever som viktiga. I stället för ord kan man också rita eller skapa symboler eller bidra med enstaka bokstäver. Slutresultatet kan vara mångspråkigt.

Observera

Kiasmas konstverkstad

- Kiasmas guide ringer läroaren/skolan i god tid på förhand för att bekräfta tidtabellen och praktiska detaljer.
- Klassens möte med Kiasmas guide/forskargestalt sker i Teams, som kan användas via en länk, som guiden mejlar till läroaren i förväg. Läroaren öppnar länken så att den syns på klassens monitor eller vittavla. Konstverkstaden sparas inte. Läroaren kan öppna kontakten via en dator eller en tablett. Vid behov kan ett tekniskt test ordnas i förväg. Det är speciellt viktigt att ha ett fungerande ljud i via högtalarna i klassrummet.
- Reservera också A4-papper och tjocka pennor i klassrummet för elevernas bruk.
- Guiden och läroaren genomför konstverkstaden tillsammans och stöder varandra aktivt där det behövs.
- Konstverkstaden är cirka 45 minuter lång.
- I konstverkstaden arbetar man i små grupper bestående av 4–5 elever. Läroaren gör gruppindelningen på förhand.
- Vid konstverkstaden arbetar man vid behov mångspråkigt och man kan förutom ord även använda bilder och symboler.
- Ett av klassens ord/symboler/bokstäver skickas efter verkstaden via intern post till pedagogiska planeraren Sara Törmänen vid Sektorn för fostran och utbildning. Guiden informerar om detaljerna.

Konsert med Helsingfors stadsorkester: Sufflörens aria

Janne Nisonen, dirigent
Tero Pajunen, sufflör
Aili Järvelä, öronmaskolog
Kansanmusiikkiensemble Labretto
Esko Grundström
Senni Valtonen
Elisa Seppänen
Helsingfors stadsorkester

Under sin långa arbetskarriär har operans sufflör samlat på sig en mängd öronmaskar. De slingrar sig hit och dit och i kors och klingar i en enda röra. Något måste göras! I konsertsalen finns förutom en orkester också en berömd öronmaskolog med sitt klingande laboratorium. Sufflörens öronmaskar placeras på sina platser vid en händelserik konsert.

Konsertens längd är 45 minuter.

Noggrannare instruktioner om konsertbesöket skickas i ett infobrev efter mitten av oktober.

Vi funderar tillsammans!

Gemensamt för forskning och konst är att bägge inleds med frågor och iakttagelser. Diskutera i klassen och använd er av följande frågor. Hitta gärna själva på flera frågor! Alltid är det inte väsentligt att hitta svaren utan det är värdefullt i sig att fråga.

- Vilket är ditt favoritljud?
- Kan du föreställa dig att olika ljud har olika färg? Hur låter svart, rött eller vitt?
- Kan man utforska världen via konst? På vilket sätt?
- Är konst viktigt?
- Kan man beskriva djurläten med ord? Kan du hitta på några exempel?
- Om du fick lyssna på en enda sång under resten av ditt liv, vilken sång skulle du välja?
- Vilka vardagsljud är irriterande? Vilka är vackra?
- Vems talröst lyssnar du helst till? Varför är just det ljudet behagligt?
- Kan du härma stadens ljud?
- Vilka språk skulle du vilja lära dig?
- Vilket är det vackraste ordet du vet?

Fördjupande uppgifter

Andraklassarnas konstutflykt är ett sektorövergripande lärområde – man får allra mest ut av det om man före konstverkstaden och konserten arbetar med det fördjupande materialet i klassen. Man kan givetvis delta i helheten även utan förhandsförberedelser.

Dessa uppgiftsidéer kan tillämpas och vidareutvecklas i förhållande till klassens egna behov och intressen. Bygg modigt upp Andraklassarnas konstutflykt till en helt unik forskningsprocess!

Uppgifternas syfte är att uppmuntra till kreativitet, experimentanda och konstnärligt tänkande.

Vi skriver tystnaden

Det finns många ljud som man knappt lägger märke till. I denna uppgift utforskar vi sådana ljud. Varje deltagare behöver penna, papper och en trevlig plats. Läraren bestämmer hur länge man är tyst och bara lyssnar. Var och en skriver upp alla ljud hen hör på pappret, antingen medan man lyssnar eller efteråt. Hörde alla samma saker?

Ett påhittat språk

Hitta på ett språk helt själva! Dela in klassen i små grupper och lotta ut en bokstav åt varje grupp. Gruppernas uppgift är att leka med orden och börja tala ett påhittat språk där den givna bokstaven har en stark position. Man kan också göra språkleken svårare genom att ta med utmanande bokstäver, men det lönar sig att inleda experimentet med lätta och bekanta bokstäver. Ni kan också spela in språkexperimenten på band!

Vrålorkester

I nutida konst kan man närma sig ljud på väldigt många olika sätt. Utforska hur man skapar fula och konstiga ljud! Låt höra hur ni vrålar, gormar och kvider! Banda de grova ljuden med en telefon och lyssna till det ljudlandskap ni skapat tillsammans.

Djur på rymmen

Tre djur har rymt från Konstforskningsinstitutionens djurpark. Djuren kommer från en annan planet och man behöver speciella lockrop för att fånga dem. Varje djur lyder olika slags lockrop. Hitta på tre olika lockrop – med hjälp av dem kan ni locka djuren tillbaka.

Musikmonster

Monster är något ganska vilt. Rita egna monster, så skrämmande och stora som möjligt! Häng upp monsterbilderna på väggen och bestäm hurdana ljud monstren kunde ha. Ni kan till och med komponera en monstersång utgående från dem. Ge också monstren namn och hitta på sagor där monstren är ute på äventyr.

Klingande laboratorium

Ljud beter sig på olika sätt i olika utrymmen. Utforska skolbyggnaden ur ljudperspektiv. Hurdana är ljuden i skolvardagen? Prova på hur ni kunde få huset att klinga! Hurdana ljud kan man skapa i utrymmet? Finns det till exempel något föremål i ryggsäcken eller pulpeten som kunde vara ett instrument?

Gör er klass till ett klingande laboratorium! Varje elev letar upp en plats i klassen där man kan skapa ljud som hen upplever som behagliga. Därefter fungerar läraren eller en elev som dirigent och låter olika "instrument" spela i tur och ordning.

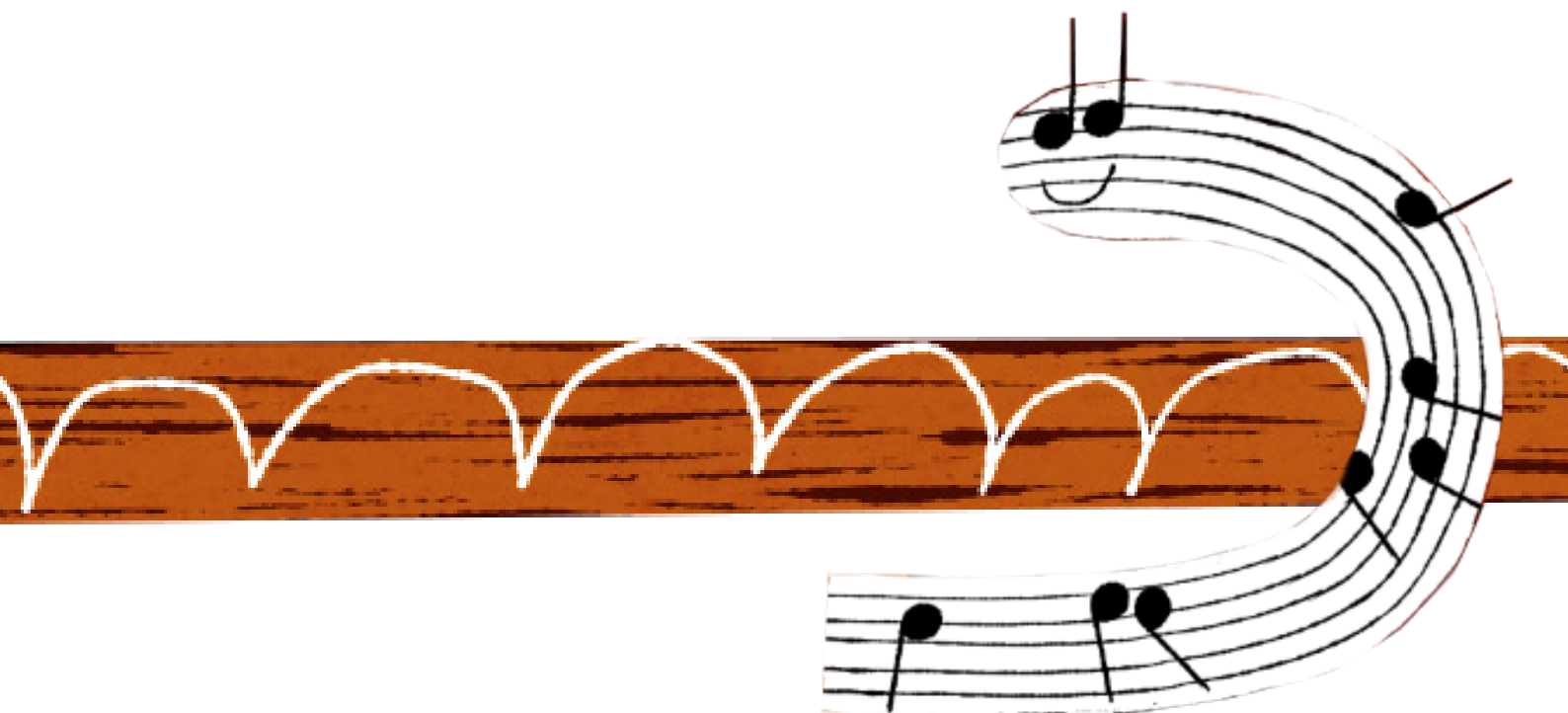
Utbytta ljud

Utforska förhållandet mellan ljud och bild! Filma små videon och skapa nya ljudspår till dem. Prova på vad som händer då människan ryter som ett lejon eller kvittrar som en liten fågel. Och vad händer manne då leksaker får en talröst? I de flesta videoediteringsprogram kan man redigera ljudspåret skilt.

Testa samma videosnutt med olika ljudversioner. Hur förändras betydelsen då ljuden byts ut? Prova också på olika musikstycken som bakgrund till videon.

Originella ord

Skriv bokstäver på måfå på papperslappar, bilda grupper och skapa tillsammans ordkedjor av dem. Orden kan vara rena fantasin, man får hitta på egna ord. Skapa egna ord i grupper utgående från vissa bokstäver. Vilken grupp hittar på flest ordkombinationer? Och vad betyder de nya orden manne?

Hälsningar från konstnärerna

“Hej, jag är poeten Aura Nurmi. Jag tror på galenskaper och skoj och älskar poesi också för att den utmanar vår grammatik och våra tankar kring hur ord borde fungera sinsemellan. Jag uppmuntrar till att skapa egna ord till exempel utgående från vissa ljud, till att skapa nya ord och ordkombinationer. Jag strävar efter att ta alla gruppers textinstallationer i beaktande och skapa ett verk där man konkret kan se vad dagens andraklassare tänker på och förundras över.”

-**Aura Nurmi**, poet

“Välkommen att utforska ljud. Vid konserten kommer ni också att få göra era egna röster hörda. Det känns fint att få dela konstexpertis tillsammans med er! Vi ses i Musikhuset i november!”

-**Elisa Seppänen**, musikfostrare

Kontaktuppgifter och länkar till mera information

Förfrågningar om förändringar gällande konstverkstadsstidtabellen till 21.8. samt avbokningar av konstverkstäderna över 3 dygn innan förverkligandet:
pedagogisk planerare

Sara Törmänen

Sektorn för fostran och utbildning,
sara.tormanen@hel.fi
tel. 09 310 86210

Avbokningar av konstverkstäder i sista minuten
(mindre än 3 dygn innan förverkligandet):
Nationalgalleriets guide- och systemansvariga

Pyry Ronkainen

tel. 040 173 5558

<http://helsinkifestival.fi/taideretki/>

<https://kiasma.fi/sv/besok-museet/skolor-och-daghem/>

<https://helsinginkaupunginorkesteri.fi/sv/for-larare>